

проведення уроков по постановке голоса студентами-практикантами. Даются конкретные методические советы.

Ключевые слова: постановка голоса, урок, методика проведения урока, педагогическая практика.

SIROTYUK T. A. Some aspects of organization and methodical providing for conducting a voice training lesson by practice trainees.

In the article the questions of organization and methodical providing of conducting a lesson are examined on the voice training students-practice. Concrete methodical advices are given.

Keywords: voice training, lesson, method of conducting a lesson, pedagogical practice.

**Сітовський А. М.
Луцький інститут розвитку людини
Університету “Україна”**

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

У статті зазначено, що особливостями професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури в умовах інформаційного суспільства є системна інтеграція інформаційних і педагогічних технологій у процес професійної підготовки та створення єдиного інформаційного освітнього простору й середовища системи вищої фізкультурної освіти.

Ключові слова: професійна підготовка, майбутні вчителі фізичної культури, інформаційне суспільство, інформатизація освіти.

Законом України “Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки” визначено основні стратегічні цілі розвитку інформаційного суспільства в Україні: прискорення розробки та впровадження новітніх конкурентоспроможних інформаційно-комунікаційних технологій в усі сфери суспільного життя; забезпечення комп’ютерної та інформаційної грамотності населення, насамперед шляхом створення системи освіти, орієнтованої на використання новітніх ІКТ у формуванні всебічно розвиненої особистості; створення загальнодержавних інформаційних систем, насамперед у сферах охорони здоров’я, освіти, науки, культури, охорони довкілля; створення системи мотивацій щодо впровадження і використання інформаційно-комунікаційних технологій в усіх сферах життя суспільства.

У Законі зазначено, що ступінь розбудови інформаційного суспільства є недостатнім і не відповідає потенціалу та можливостям України, порівняно із світовими тенденціями. Серед основних причин відставання варто виокремити такі: неефективність використання фінансових, матеріальних і кадрових ресурсів, спрямованих на інформатизацію, впровадження ІКТ у соціально-економічну сферу; недостатній рівень комп’ютерної та інформаційної грамотності населення, повільне

упровадження нових методів навчання із застосуванням сучасних ІКТ.

Теоретико-методологічні питання інформатизації освіти розглядали вітчизняні науковці: В. Г. Кремень, В. Ю. Биков, Н. В. Морзе та інші.

За визначенням В. Г. Кременя, “інформаційне суспільство”, незважаючи на його матеріальне вираження, таке як інформаційна техніка, є “багатоаспектним, об’єктивно зумовленим етапом у розвитку людства і супроводжується двома провідними тенденціями сучасної цивілізації: глобалізацією, з одного боку, та створенням усе більш сприятливих умов для індивідуалізації та розвитку людини, з іншого боку”. У зв’язку з цим великого значення набуває роль вчителя, у числі головних здібностей якого має бути індивідуальний підхід та вміння доцільно використовувати у своїй професійній діяльності нові надбання інформаційного суспільства, оскільки саме завдяки їм реалізується можливість індивідуалізації навчання, що є одним із важливих кроків до модернізації освіти [7, с. 6].

Сучасне інформаційне суспільство характеризується наступними особливостями: обсяг знань, що породжується у світовому співтоваристві, подвоюється кожні два-три роки; щодня у світі публікується 7000 наукових і технічних статей; обсяг інформації, що пересилається через штучні супутники Землі протягом двох тижнів, достатній для заповнення 19 млн. томів; у індустріально розвинутих країнах учні під час закінчення середньої школи одержують більше інформації, ніж їхні бабусі й дідусі за все життя; у наступні три десятиліття відбудеться стільки ж змін, скільки їх було за останні триста десятиріч тощо [10]. Одним із важливіших завдань державного рівня та освіти в цілому є інформатизація суспільства та підготовка фахівців, що володіють сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями [10]. У зв’язку з цим великого значення набуває роль вчителя, у числі головних здібностей якого має бути індивідуальний підхід та вміння доцільно використовувати у своїй професійній діяльності нові надбання інформаційного суспільства, оскільки саме завдяки їм реалізується можливість індивідуалізації навчання, що є одним із важливих кроків до модернізації освіти [7, с. 6].

Мета дослідження – здійснити аналіз літературних джерел та інформації з мережі Інтернет з метою характеристики особливостей професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури в умовах інформаційного суспільства.

А. Я. Фрідланд визначає “інформацію” як смисл (розуміння, подання, інтерпретація), що виникає в людини в результаті одержання нею даних, взаємопов’язаних з попередньо опанованими знаннями і поняттями. Під даними пропонується розуміти результат фізичного процесу (оформлений у деякому доступному виді, наприклад словами формального алфавіту, у виді електричних сигналів), що одержаний, переданий, опрацьований або людиною безпосередньо, або за допомогою деякого пристрою [12, с. 82].

Автор визначає поняття “інформаційний процес”, як процес за яким інформація (смысл, сутність, знання), наявна у свідомості людини-джерела, має за допомогою даних, що надсилаються людині-адресату, утворити в апараті мислення адресата відповідну інформацію, найбільш адекватну інформації джерела [12, с. 82]. Тобто інформаційний процес складається з сукупності двох процесів: інтелектуального (смысл) та інформатичного (дані). Останній автор трактує як процес збирання, зберігання, опрацювання, передавання та подання даних [12, с. 82]. Н. В. Морзе зазначає, що “удосконалення методів вирішення функціональних завдань і способів організації інформаційних процесів приводить до зовсім нових інформаційних технологій, серед яких стосовно навчання можна виділити такі: комп’ютерні навчальні програми, що включають у себе електронні підручники, тренажери, тьютори, лабораторні практикуми, тестові системи; навчальні системи на базі мультимедіа-технологій, побудовані з використанням персональних комп’ютерів, відеотехніки, накопичувачів на оптичних дисках; інтелектуальні й навчальні експертні системи, що використовуються в різних предметних галузях; розподілені бази даних за галузями знань; засоби телекомунікації, що включають у себе електронну пошту, телеконференції, локальні й регіональні мережі зв’язку тощо; електронні бібліотеки, розподілені й централізовані видавничі системи” [11, с. 39]. Інформаційне суспільство вимагає від освіти під час підготовки конкурентоздатних фахівців не лише нових умінь і знань, але й перебудови стратегічної діяльності, спрямованої на врахування зазначених особливостей.

П. С. Мартинюк вказує, що “говорячи про інформаційні технології не слід забувати, що всі вони лише забезпечують безперебійний плин інформаційного процесу” [9, с. 302]. Автор визначає поняття “інформаційний процес” як процес, що використовує сукупність засобів і методів обробки й передачі первинної інформації для одержання інформації нової якості про стан об’єкта, процесу або явища. Ціль інформаційного процесу – виробництво інформації для її наступного аналізу й прийняття на його основі рішення по виконанню якої-небудь дії. Інструменти інформаційного процесу – сукупність програмних продуктів: текстовий процесор (редактор), електронні таблиці і т. д. Все це функціонує у інформаційній системі [9, с. 302].

Деякі вчені схиляються до думки про те, що інформаційне суспільство – це суспільно-економічне середовище, яке характеризується потужною інформаційно-комунікаційною інфраструктурою та прискореним розвитком високотехнологічних галузей економіки, широким доступом громадян до інформації, освіти, культурних надбань, можливостей роботи і спілкування, новими вимірами прав і свобод громадян, високими темпами економічного зростання тощо [5, с. 5]. С. В. Шаров зазначає, що “основними

характеристиками інформаційного суспільства є: збільшення ролі інформації і знань у політичному, економічному, соціальному та культурному житті суспільства; зростання обсягу інформаційно-комунікаційних продуктів і послуг у валовому внутрішньому продукті; створення глобального інформаційного простору, що забезпечує ефективну інформаційну взаємодію людей, їхній доступ до світових інформаційних ресурсів, задоволення їхніх потреб у інформаційних продуктах та послугах” [13, с. 126]. Інформаційне суспільство у своєму розвитку передбачає активне використання інтелектуального потенціалу сучасного суспільства, високий рівень інформаційного обслуговування, доступність до джерел достовірної інформації тощо [13, с. 126].

У Концепції національної програми інформатизації термін “інформатизація” визначається як сукупність взаємопов’язаних організаційних, правових, політичних, соціально-економічних, науково-технічних, виробничих процесів, що спрямовані на створення умов для задоволення інформаційних потреб, реалізації прав громадян і суспільства на основі створення, розвитку, використання інформаційних систем, мереж, ресурсів та інформаційних технологій, побудованих на основі застосування сучасної обчислювальної та комунікаційної техніки. Інформатизація освіти спрямовується на формування та розвиток інтелектуального потенціалу нації, удосконалення форм і змісту навчального процесу, впровадження комп’ютерних методів навчання та тестування, що дасть можливість вирішувати проблеми освіти на вищому рівні з урахуванням світових вимог. Результатами інформатизації освіти мають бути: розвиток інформаційної культури людини (комп’ютерної освіченості); розвиток змісту, методів і засобів навчання до рівня світових стандартів; скорочення терміну та підвищення якості навчання і тренування на всіх рівнях підготовки кадрів; інтеграція навчальної, дослідницької та виробничої діяльності; удосконалення управління освітою; кадрове забезпечення усіх напрямів інформатизації України шляхом спеціалізації та інтенсифікації підготовки відповідних фахівців [6, с. 1].

Інформатизація суспільства – це глобальний соціальний процес, особливість якого полягає в тому, що домінуючим видом діяльності у сфері суспільного виробництва є збір, накопичення, продукування, обробка, зберігання, передача й використання інформації, що здійснюється за допомогою обчислювальної техніки, а також на базі різноманітних засобів інформаційного обміну [5, с. 47]. Ю. В. Драгнєв зазначає, що “інформатизація і глобалізація різноманітних процесів у інформаційному суспільстві, багатопрофільне впровадження інформаційних технологій привели до того, що у суспільстві з’явилися різні види середовищ освітньо-інформаційного простору, нові вимоги до набуття і передачі знань” [3, с. 94]. Автор зазначає, що “одним із напрямів реформування сучасної системи

вищої педагогічної освіти є системна інтеграція інформаційних і педагогічних технологій в освітній процес” [3, с. 94]. В. Ю. Биков зазначає, що “сьогодні утверджується нова освітня парадигма, яка полягає у необхідності забезпечення рівного доступу до якісної освіти для всіх тих, хто повинен навчатися, хто має бажання, потребу навчатися впродовж життя і хто має для цього можливості” [1]. Автор визначає поняття “інформатизація освіти” як “інструмент модернізації освіти, що відповідає цілям і завданням формування інформаційного суспільства і, в такому контексті, передбачає створення єдиного інформаційного освітнього простору – змістово-предметної, комп’ютерно-технологічної та інформаційно-комунікаційної платформи інтеграції і демократизації освіти” [1]. Автор зазначає, що “об’єктивний вплив цих чинників на розвиток системи освіти, з одного боку, та зазначені зміни потреб тих, хто навчається, – з іншого, якраз і формують сучасні принципи, цілі, обмеження, механізми та інструменти розвитку системи освіти, сукупність яких буде портрет, концептуальну модель нової освіти, яку називають відкритою освітою” [1]. Автор вказує, що “інформаційні ресурси – бази даних і знань, комп’ютерні, у тому числі мультимедія, системи навчального призначення, відео- і аудіозаписи, електронні бібліотеки, разом із традиційними підручниками і методичними посібниками, створюють інформаційно-ресурсне забезпечення відкритої освіти, доступне широкій аудиторії користувачів” [1].

Л. Макаренко вказує, що “соціально-економічні зміни в Україні, процеси глобалізації, інтеграції та інформатизації суспільства, входження держави в Європейський освітній простір зумовили необхідність реформування освіти відповідно до положень Болонського процесу. Одним із його пріоритетних завдань є підготовка нового покоління вчителів, здатних до професійної діяльності в умовах впровадження в навчальний процес інформаційно-комунікаційних технологій” [8, с. 1]. А. Жуковська зазначає, що “на сучасному етапі інформатизації суспільства все більшого поширення в різноманітних сферах життя набувають комп’ютерні технології, вони виступають як один із інструментів пізнання. Тому однією із задач вищої освіти є підготовка фахівця, який вільно орієнтується у світовому інформаційному просторі, який має знання та навички щодо пошуку, обробки та зберігання інформації, використовуючи сучасні комп’ютерні технології” [4, с. 129].

О. О. Доброштан зазначає, що “основною складовою загального процесу інформатизації суспільства є інформатизація освіти, що повинна випереджати інформатизацію інших напрямів суспільної діяльності й забезпечити здатність людини до самоосвіти, формування вміння самостійно орієнтуватися в накопиченому людством досвіді, забезпечити набуття вмінь використовувати інформаційно-комунікаційні технології для

виконання поставлених завдань" [2, с. 143].

Основною характеристикою інформаційного суспільства є створення глобального інформаційного простору, що забезпечує ефективну інформаційну взаємодію людей, їхній доступ до світових інформаційних ресурсів, задоволення їхніх потреб у інформаційних продуктах та послугах. А домінуючим видом діяльності в умовах інформаційного суспільства та сфері суспільного виробництва є збір, накопичення, продукування, обробка, зберігання, передача й використання інформації.

Тому необхідною умовою модернізації освіти є її інформатизація, що передбачає створення єдиного інформаційного освітнього простору та системну інтеграцію інформаційних і педагогічних технологій в освітній процес.

Таким чином, у переліку головних здібностей вчителя має бути вміння доцільно використовувати у своїй професійній діяльності нові надбання інформаційного суспільства, бути готовим до професійної діяльності в умовах впровадження в навчальний процес інформаційно-комунікаційних технологій, оскільки саме завдяки їм реалізується можливість індивідуалізації навчання, що є одним із важливих кроків до модернізації освіти.

Висновки. Особливостями професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури в умовах інформаційного суспільства, на нашу думку, є такі: приєднання системи вищої фізкультурної освіти до глобального інформаційного простору; системна інтеграція інформаційних і педагогічних технологій у процес професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури; створення єдиного інформаційного освітнього простору й середовища системи вищої фізкультурної освіти.

Перспективи подальших досліджень. Вивчення проблеми професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури в умовах інформаційного суспільства плануємо продовжити у аспектах інформатизації освітнього простору системи вищої фізкультурної освіти.

Використана література:

1. Биков В. Ю. Електронна педагогіка та сучасні інструменти систем відкритої освіти [Електронний ресурс] / В. Ю. Биков, І. В. Мушка // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2009. – Вип. 5 (13). – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/e-journals/ITZN/em13/emg.html>. – Заголовок з екрана.
2. Доброштан О. О. Інформатизація освіти та застосування ІКТ для покращення її якості [Електронний ресурс] / О. О. Доброштан // Інформаційні технології в освіті : [зб. наук. Праць]. – Вип. 6. – Херсон: Вид-во ХДУ, 2010. – С. 141-146. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/itvo/2010_6/index.htm. – Заголовок з екрана.
3. Драгнев Ю. В. Інформаційно-навчальне середовище як чинник професійного розвитку майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформаційно-освітнього простору [Електронний ресурс] / Ю. В. Драгнев // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2011, № 1. – С. 94-99. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Pippo/2011_1/zmist.htm. – Заголовок з екрана.

4. Жуковська А. Л. Комп'ютерні технології навчання як запорука якісної освіти у світлі сучасних новітніх інформаційних досягнень [Електронний ресурс] / А. Л. Жуковська // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка. – 2006. – № 29. – С. 128-131.
5. Інформаційно-аналітичні матеріали до парламентських слухань з питань розвитку інформаційного суспільства в Україні / Кабінет Міністрів України, М-во транспорту та зв'язку України. – К., 2005. – 70 с.
6. Концепція національної програми інформатизації / Голос України. – 1998. – 7 квіт. – С. 1.
7. Кремень В. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті і формування інформаційного суспільства / В. Кремень // Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. – 2006. – № 6. – С. 5-9.
8. Макаренко Л. Л. Комп'ютерна грамотність як складова професійної підготовки майбутніх вчителів початкової школи : автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Л. Л. Макаренко ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2007. – 22 с.
9. Мартинюк П. С. Інформаційні технології в навчальному процесі ВНЗ [Електронний ресурс] / П. С. Мартинюк // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі. – 2010. – Вип 8. – С. 302-307. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Pfto/2010_8/index.html. – Заголовок з екрана.
10. Морзе Н. В. Моделі ефективного використання інформаційно-комунікаційних та дистанційних технологій навчання у вищому навчальному закладі / Н. В. Морзе, О. Г. Глазунова // Інформаційні технології і засоби навчання: електронне наукове фахове видання [Електронний ресурс] / гол. ред.: В. Ю. Биков; Ін-т інформ. технологій і засобів навчання АПН України, Ун-т менеджменту освіти АПН України. – 2008. – № 2(6). – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/e-journals/ITZN/em6/emg.html>. – Заголовок з екрана.
11. Морзе Н. В. Методика навчання інформатики : навч. посіб. : у 4 ч. / Н. В. Морзе; [за ред. М. І. Жалдака]. – К. : Навч. кн., 2003. – Ч. II : Методика навчання інформаційних технологій. – 288 с.
12. Фриланд А. Я. Информатика и ее сущность: место информатики в современном мире / А. Я. Фриланд // Информатика и образование. – 2008. – № 4. – С. 76-88.
13. Шаров С. В. Інформаційне суспільство: сучасний стан і перспективи розвитку [Електронний ресурс] / С. В. Шаров // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2006. – № 7. – С. 125-127. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/articles/2006/06ssvspd.zip>. – Заголовок з екрана.

СИТОВСКИЙ А. Н. Профессиональная подготовка будущих учителей физической культуры в условиях информационного общества.

В статье указано, что особенностями профессиональной подготовки будущих учителей физической культуры в условиях информационного общества является системная интеграция информационных и педагогических технологий в процесс профессиональной подготовки будущих учителей физической культуры и создание единого информационного образовательного пространства и среды системы высшего физкультурного образования.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, будущие учителя физической культуры, информационное общество, информатизация образования.

SITOVSKY A. M. Physical education teachers' Training in the conditions of information technologies society.

The article states that features training of future teachers of physical education in the information society is a system integration and information technology in the educational process of training future teachers of physical education and the creation of a common information space and educational environment of higher physical education.

Keywords: professional training, future physical education teachers, information society, education informatization.